

МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВІ

Анотация. Визначено економічну сутність мотивації праці. Розглянуто основні форми мотивації працівників підприємницьких структур.

Аннотация. Определена экономическая сущность мотивации труда. Рассмотрены основные формы мотивации работников предпринимательских структур.

Annotation. The economic essence of motivation is defined. The basic forms of enterprise structures workers motivation are considered.

Ключові слова: мотивація праці, методи стимулювання, ефективність виробництва, трудові ресурси, форми мотивації.

Необхідною умовою існування й розвитку суспільства є праця як доцільна діяльність людей, що спрямована на задоволення їх життєвих потреб. Однією із складових праці є її мотивування на рівні агентів (учасників) трудових відносин. Мотивація праці відноситься до числа проблем, вирішенню яких у світовій практиці завжди приділялася велика увага [1].

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю у більш детальному розгляді основних форм та методів стимулювання особистості, які б сприяли високій результативності її роботи, а отже, і підвищенню ефективності виробництва підприємства.

Питанням мотивації праці, поведінки людей в умовах постійних заохочень на робочих місцях було присвячено велику кількість наукових робіт іноземних та українських вчених: Т. Веблена, А. Маслоу, Л. Бреннано, А. Маршала, М. Туган-Барановського, С. Адамса, Ф. Герцберга, Ю. Зайцева, А. Колота, Л. Кривенко, В. Лагутіна, Т. Костишина, О. Кузьміна та ін. Вони вивчали основні проблеми створення єдиного науково обґрунтованого механізму, методів, способів мотивації праці персоналу, які б дали змогу зацікавити працівників виконувати роботу якісно, продуктивно та конкурентоспроможно. Але, на жаль, недостатньо уваги було зацентовано на методах організації праці, мотивації працівників залежно від їх власних бажань та вподобань [1].

У зв'язку з цим метою даного дослідження є визначення можливих способів мотивації праці робітників для підвищення ефективності виробництва на підприємстві.

Мотивація праці – це сукупність внутрішніх і зовнішніх рушійних сил, які спонукають людину до діяльності, визначають поведінку, форми діяльності, надають цій діяльності спрямованості, орієнтованої на досягнення особистих цілей і цілей організації [2].

Система мотивації повинна розвивати почуття належності до конкретної організації. Відповідне ставлення до праці та свідома поведінка визначаються системою цінностей працівника, умовами праці й застосовуваними стимулами [1].

До основних форм мотивації працівників підприємницьких структур відносяться такі [3]:

1) заробітна плата, що відповідає внескові працівника до результатів діяльності підприємства;

2) система матеріальних пільг працівникам;

3) нематеріальні пільги і привілеї (надання відпусток, додаткових відпусток та ін.);

4) заходи, що підвищують інтерес до праці, самостійність і відповідальність працівника, стимулюють підвищення його кваліфікації;

5) створення сприятливої соціальної атмосфери, усунення різних бар'єрів між рядовими працівниками й апаратом управління;

6) моральне заохочення працівників;

7) просування працівників у службовій діяльності.

Ці заходи мотивації праці підвищують віддачу трудових ресурсів підприємства, а отже, збільшують обсяги та якість виробництва на підприємстві.

Для підтримки мотивації праці необхідно: систематично перевіряти тривалість перебування кожного працівника на одній посаді і здійснювати необхідне переміщення; збагачувати зміст роботи й розширювати її рамки; здійснювати активне структурне планування праці та заробітної плати, а також застосовувати гнучкі форми організації праці; систематично розвивати організаційну діяльність, підвищувати роль навчання і творчого підходу; реалізовувати нові форми взаємодії керівників і підлеглих [3].

Таким чином, можна зробити висновок про те, що мотиваційна політика на підприємстві займає одну з провідних ролей, що, у свою чергу, дає можливість підвищити ефективність, швидкість виробництва. Головне завдання власників підприємств – максимально зацікавити людей у реалізації свого фізичного або інтелектуального потенціалу, виходячи з потреб та вподобань кожного окремого учасника виробничого процесу.

Наук. керівн. Мельник В. І.

Література: 1. Бондаренко О. О. Трудова мотивація: проблеми та розвиток / Бондаренко О. О. // Економіка та держава. – 2008. – № 4. – С. 65–66. 2. Байда О. Г. Мотивація праці як складова успіху організації / Байда О. Г. // Вісник Київський інститут бізнесу та технологій. – 2006. – № 1. – С. 55–57. 3. Гривківська О. В. Проблеми мотивації праці управлінського персоналу / Гривківська О. В. // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 9. – С. 15–18.